

Voor diverse vormen van **onaanvaardbaar gedrag** hebben wij richtlijnen opgesteld. Deze zijn terug te vinden in hoofdstuk twee.

Pesten geven wij in dit protocol een aparte plek, ook al komt dit doorgaans voor als vorm van fysiek en/of verbaal ontoelaatbaar gedrag. Onder *pesten* verstaan wij gedrag dat is bedoeld om opzettelijk één persoon herhaald en gedurende langere tijd te bejegenen. En wel op zo'n manier dat het kan leiden tot fysieke verwondingen en/of psychisch lijden. Wij vinden pestgedrag zo'n ernstig vergrijp, dat wij er een apart richtlijnen voor hanteren.

Uitgangspunten bij ons (digi)pestprotocol

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, *ervaren we dat als een probleem op onze school* zowel voor de leerkrachten als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken. De school schept een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, nemen de leerkrachten duidelijk stelling en ondernemen actie tegen dit gedrag.
4. Dit pestprotocol is tevens van toepassing in situaties waarbij sprake is van digipesten. Wij zijn van mening dat in zulke gevallen dezelfde Richtlijnen genomen moeten worden.

Preventieve maatregelen

- Bij inschrijving vragen wij ouders een zo compleet mogelijk beeld van het kind en gezin te geven.
- De leerkrachten zorgen voor een goede groepsoverdracht, inclusief overdrachtsgesprek, en maken een groepsplan gedrag. We gebruiken hiervoor het boek groepsplan gedrag, de theorie van Win Win en het aangeleverde format (zie bijlage V).
- Aan het begin van het schooljaar is een focus gesprek tussen directie, IB en de leerkrachten.
- De leerkracht bespreekt aan het begin van het schooljaar met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school.
- Indien de leerkracht aanleiding daar toe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek of met behulp van specifiek lesmateriaal ('Ik, Jij, Wij Samen').
- Ouders ontvangen aan het begin van het schooljaar een informatiebrief over pesten.

Het verschil tussen plagen en pesten

Als je *geplaagd* wordt, kun je altijd terugplagen. Daar ontstaan geen problemen van. *Plagen* heeft geen boze intenties, plagen is voor alle partijen grappig. Om plagen kun je lachen, meerdere kinderen zijn aan de beurt. Plagen is ook meestal één tegen één en makkelijk te stoppen.

Bij plagen is wel een alerte houding van de leerkracht gewenst. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het vervelend vindt. Dan is het pesten geworden. Soms wordt de vraag gesteld, is het nu *plagen of pesten*, daar is maar 1 antwoord op. *De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is**. De zender kan het nog net zo leuk bedoeld of gezegd hebben, *de ontvanger bepaalt*.

Bij *pesten* is de sfeer juist negatief en er is sprake van één of meerdere kinderen tegen één persoon. Er is sprake van een machtsverschil. Het slachtoffer is onmachtig om zich tegen de sterkere partij (pestkop met meelopers) te verweren. Pesten is altijd gemeen bedoeld en het kan niet in je eentje worden gestopt.

De verschillen tussen plagen en pesten in een overzicht

PLAGEN	PESTEN
Gebeurt af en toe	Gebeurt vaak en lang
Iedereen is gelijk. Eerst plaagt de één en dan plaagt de ander weer	Eén of meer kinderen spelen de baas
Het gaat heen en weer	Gaat altijd één kant op met vaak hetzelfde slachtoffer
Voor de lol	Gemene intentie
Je kunt zeggen als het vervelend wordt	Het is moeilijk of onmogelijk te stoppen
Voor iedereen is het leuk	Alleen leuk voor de pester.

Als je het vervelend vindt wat iemand doet, dan is het geen plagen, maar **PESTEN!**

Belangrijk om te onthouden: ***De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is!****

Verbaal pesten komt het meest voor. Dit houdt in dat men opmerkingen maakt over een opvallend kenmerk van de zondebok. Er wordt gescholden, allerlei verschillende scheldwoorden worden bedacht. Het kan zijn dat er woordspelingen worden gemaakt op iemands naam, uiterlijk, familie of een bepaalde gewoonte

Ook het **uiten van bedreigingen** tegen de zondebok valt onder verbaal pesten. 'Wacht maar tot na schooltijd..', 'O, wil je naar huis gaan, maar dan moet er eerst nog iets anders gebeuren..' De zondebok kan door veel opmerkingen angst worden aangejaagd.

Fysiek geweld is ook in velerlei vormen denkbaar. Het kan gaan van iemand een duw geven, aan zijn kleren trekken tot iemand zodanig slaan en schoppen dat de zondebok er met blauwe plekken en schaafwonden vanaf komt.

* Je gaat altijd in gesprek om een en ander uit te zoeken

1. Richtlijn (digi)pesten <i>Denk aan verslag in ESIS!</i>	
Fase 1	<p><i>In deze fase worden de beide ouders/ verzorgers kort door de leerkracht geïnformeerd</i></p> <p>Het pesten wordt bij voorkeur bij de groepsleerkracht gemeld. Natuurlijk kun je dit ook melden bij de SMW-er, vertrouwenspersoon of het MT.</p> <p>Uitgezocht wordt door de LK of er sprake is van plagen of pesten.</p> <p>Bij <i>herhaaldelijk plagen</i> voert de LK een gesprek met de kinderen. Er komt geen vermelding.</p> <p>Indien er sprake is van <i>pestgedrag</i>, wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht (uitleg plagen en pesten). Graag melden in ESIS.</p> <p>Er wordt regelmatig gecheckt om te kijken of het probleem is opgelost. Als na de lessen ('Ik, Jij, Wij Samen') en gesprekken van de leerkracht het pesten doorgaat, gaan we over naar fase 2 .</p>
Fase 2.	<p><i>In deze fase worden de beide ouders/ verzorgers (compagnon schap) erbij betrokken. (IB/ SMW/ MT)</i></p> <p>Er dient te worden uitgezocht wat er aan de hand is. Het SMW/ IB wordt ingeschakeld. Samen met de LK wordt het onderzoek gedaan. Kenbaar wordt gemaakt door een MT lid, dat het pesten niet langer wordt getolereerd in gesprek met de ouders/ verzorgers en kinderen. Sancties zijn mogelijk. Er komt een plan van aanpak en een dossierhouder.</p>
Fase 3	<p><i>In deze fase wordt het contact met de beide ouders geïntensiveerd en derden erbij betrokken (IB/MT/ SMW/extern*)</i></p> <p>Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders/ verzorgers van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school (MT). Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld**.</p> <p>* = Daarbij kun je denken aan 1. SMW+ 2. CJG, 3. Jeugd GGZ, 4. Sova training etc..</p> <p>** = Gedacht kan worden aan uitsluiting van vooral de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Daarbij kan gedacht worden aan: buiten spelen, overblijven, excursies, schoolreisjes en bibliotheekbezoek</p>
Fase 4	<p><i>Deze fase is een vervolg op fase 3: het bestuur kan erbij betrokken worden</i></p> <p>Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders/ verzorgers van het kind werken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken, kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen. Denk aan: isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van vijf dagen. Wij verwijzen hiervoor naar de procedure schorsing en verwijdering.</p>

Pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst pesten. Wel is het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk te monitoren hoe het verloop van een casus wordt behandeld, want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn ook veel betrokkenen. Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen in het pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving.

Hulp aan het gepeste kind

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt onder andere door:

- Gesprekken met een vertrouwenspersoon (denk aan de SMW-er en/of SMW+). Bij het monitoren van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.

Daarnaast is het optioneel een schriftelijke verwerking door het kind te laten maken. Het kind krijgt de beschikking over een “verwerkingsschriftje” dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat hij doet voor, tijdens en na het pesten.
- De leerling in laten zien, dat je op een andere manier kunt reageren. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die de pester wil.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossingen het kind zelf wil en weet.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/ beter opstelt.
- Praten met de ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester(s).
- Inschakelen van hulp: sociale vaardigheidstrainingen, CJG, huisarts, SMW.

Hulp aan de pester

De pesters hebben in ons pedagogisch stelsel ook recht op hulp, zij zijn niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar onze professionele hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek vanuit het protocol waarin ondubbelzinnig zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school.
- Praten: zoeken naar de reden van het ruziemaken/ pesten. (jaloezie, baas spelen, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect is van het pestgedrag en excuses laten maken.
- De leuke kanten van het gepeste kind laten zien.
- Belonen als er verbetering is. Straffen als het pesten doorgaat.
- De pester aanleren een “stop, eerst nadenken houding”.
- Een duidelijke afspraak voor een vervolgesprek op termijn ongeacht de ontwikkelingen en welke straf er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.

- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste kind.
- Van alle gesprekken met de pester en/of ouders worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit geen oplossing biedt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.
- Als het pestgedrag blijft voortduren, roept de school de hulp in van externen zoals de onderwijsbegeleidingsdienst, de jeugdgezondheidszorg of de lokale instelling voor jeugdhulpverlening.
- Indien dit alles niet leidt tot een verbetering zal de ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind.

Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers

De zwijgende middengroep is van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Deze middengroep is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door de ouders.

- Een gesprek vanuit het protocol waarin zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school.
- Ga niet mee in gedrag van de pester, maar ga in gesprek met de pester. Vind je dit moeilijk? Doe het dan samen met een medeleerling.
- Probeer het onderling (rustig) op te lossen; haal anders een leerkracht erbij.
- Herinner aan de gemaakte afspraken.
- Iets zeggen over pestgedrag is geen klikken! Het kan alleen helpen om het pesten op te lossen. Zo kan het ook besproken worden in de klas.

Hulp aan de ouders

...van het gepeste kind: Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind.

Adviezen:

- Bespreek pesten op school met de leerkracht.
- Maak duidelijk aan uw kind dat pesten bespreekbaar is en dat praten over pesten en gepest worden geen klikken is.
- Laat uw kind opschrijven wat het meemaakt als uw kind er moeilijk over kan praten.
- Vraag aan ouders van een vriendje of hun kind ooit iets vertelt over de sfeer in de klas en wie er wordt gepest op school.
- Maak duidelijk dat de schuld van het pesten niet bij uw kind ligt.
- Benadruk de positieve kanten van uw kind.

...van de pester: De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

Adviezen:

- Neem het probleem serieus.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.

- Laat uw kind duidelijk voelen hoe het zou zijn als hij zelf wordt gepest.
- Maak duidelijk dat (verbaal\ fysiek) geweld nooit een oplossing is.
- Maak duidelijk dat deze manier van omgang met anderen onacceptabel is.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.

...van de meelopers: De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen. Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Adviezen:

- Ga met uw kind praten over waarom het meeloopt.
- Vraag aan uw kind: hoe zou jij het vinden als je wordt gepest?
- Vraag aan uw kind wat hij gaat doen, als er wordt gepest.
- Geef duidelijk aan, dat hij nu geen straf krijgt maar het pesten wel moet stoppen. Kom juist op voor degene die wordt gepest.

Tips over cyberpesten:

- Computergebruik onder toezicht.
- Zet de computer ook eens uit. Leg de smartphone ook een weg.
- Bekijk de communicatie via de historie, kan ook bij de smartphone.
- Laat weten er voor uw kind te zijn.
- Laat weten dat pesten voor u ontoelaatbaar is.
- Leer uw kind om te negeren.
- Houd contact met school.
- Maak een profiel samen aan.
- Kijk op www.pestweb.nl voor meer informatie

2. Richtlijnen overig onaanvaardbaar gedrag

De uitwerking van de opgestelde gedragsregels en –codes zijn gespecificeerd in een aantal richtlijnen. Hierin wordt op heldere wijze de procedure van handelen en eventuele sancties uitgelegd. Deze richtlijnen vormen een richting met als doel zoveel als mogelijk duidelijkheid te geven in de procedures bij onaanvaardbaar gedrag binnen onze school. In onderstaand schema is terug te vinden, welke gedragingen wij op basisschool Jeroen onacceptabel vinden. Dit geldt voor leerlingen onderling en tussen leerling en medewerkers.

Onaanvaardbaar gedrag van ouders en derden is apart opgenomen.

Schema onaanvaardbaar gedrag basisschool Jeroen

Verbaal of non-verbaal onaanvaardbaar gedrag	Fysiek onaanvaardbaar gedrag
vernederen schelden/vloeken bedreigingen discrimineren (seksueel) provocatief taalgebruik uitdagend gedrag door bewust niet te luisteren en/of afspraken te negeren Richtlijn 1	duwen/trekken slaan/schoppen knijpen/krabben spugen laten struikelen haren trekken bijten Richtlijn 1
Het toe-eigenen of wegnemen van voorwerpen en/of materialen die een ander toebehoren. Richtlijn 2	Het doelbewust beschadigen en/of vernielen van voorwerpen of materialen die een ander toebehoren. Richtlijn 4
In het bezit zijn van voorwerpen en/of middelen die niet thuis horen op een basisschool zoals messen, aanstekers, vuurwerk, alcohol, sigaretten enz. Richtlijn 3	Seksueel intimiderend/overschrijdend gedrag zoals ongewenste aanraking, betasting of seksueel misbruik. Richtlijn 5

Voor elk van de gedragingen in het schema hebben wij een richtlijn opgesteld met richtlijnen hoe te handelen. Bij het gebruik van de Richtlijnen wordt rekening gehouden met:

- Leeftijd en emotionele ontwikkeling van de leerling.
- Welke vorm (en mate) van gedrag de leerling laat zien.
- Frequentie van het vertoond gedrag van de leerling.
- De situatie waarin het onaanvaardbaar gedrag heeft plaatsgevonden.
- Zaken die **buiten** school gebeuren, hebben natuurlijk impact op school.
Juridisch gezien ligt de **primaire verantwoordelijkheid** dan bij de ouders **tenzij** het zaken zijn die op school zijn gestart en onvoldoende afgehandeld.

Richtlijn 1 bij verbaal, non-verbaal of fysiek onaanvaardbaar gedrag <i>In alle fases ouders inlichten en vanaf fase 2 zaken kort beschrijven in ESIS</i>	
<u>Fase 1</u>	<p>Gedragsinstructie</p> <p>Leerlingen die non-verbaal, verbaal of fysiek onaanvaardbaar gedrag vertonen worden hierop direct persoonlijk aangesproken door de (vak)leerkracht of een medewerker van basisschool Jeroen die dit gedrag signaleert. Afhankelijk van de situatie en de leerling gebeurt dit individueel of in klassenverband.</p> <p>Het betrokken slachtoffer(s) meldt de dader zijn gevoelens over het incident.</p> <p>Corrigerende gedragsinstructie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maak contact. 2. Benoem het inadequaat gedrag. 3. Benoem gewenst adequaat gedrag. 4. Geef uitleg en benoem wat eventueel goed ging.
<u>Fase 2</u>	<p>Time Out</p> <p>Wanneer het inadequaat gedrag zich blijft voordoen en een corrigerende gedragsinstructie onvoldoende het gewenste resultaat oplevert, dan gaat de (vak)leerkracht over tot een time out van de leerling. Dit houdt in dat de (vak)leerkracht voor de leerling een plekje creëert waar het tot rust kan komen; op de gang, bij een collega, bij de IB'er, in/bij het kantoor of bij de directie. Het is van belang dat de leerling hoort wat de reden is voor het apart zetten. Tevens wordt aangegeven wat er van hem/haar verwacht wordt.</p> <p>De (vak)leerkracht* bepaalt wanneer een leerling weer terug kan komen en gaat er vervolgens mee in gesprek.</p> <p>*= voor de vakleerkracht geldt dat het nagesprek met de leerling nog dezelfde dag plaatsvindt.</p>
<u>Fase 3</u>	<p>Handelingsplan opstellen. Ouders worden vanaf nu erbij betrokken</p> <p>Als deze situatie zich blijft herhalen neemt de groepsleerkracht contact op met de IB'er. Er wordt een handelingsplan opgesteld onder regie van de IB'er. Externe hulp kan worden ingeroepen. Het HP wordt met de ouders besproken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de <i>vakleerkracht</i> tijdens de vakuren in deze fase belandt, neemt deze eerst contact op met de groepsleerkracht en bepalen ze samen welke stappen er verder worden genomen. Ze kunnen hierbij ook de hulp van de IB'er inschakelen.
<u>Fase 4</u>	<p>Uitvoering</p> <p>Uitvoering van het handelingsplan. Zo nodig met het gedragscontract.</p>
<u>Fase 5</u>	<p>Nabespreking en evaluatie</p> <p>Na een, vooraf vastgestelde en in het handelingsplan opgenomen, bepaalde periode wordt er met de IB'er nabesproken of de overeengekomen interventies het gewenste resultaat hebben opgeleverd. Indien geen sprake is van het gewenste resultaat en het verbaal onaanvaardbare gedrag zich blijft voortzetten volgt een gesprek met de (adjunct)directeur van de school waarbij een poging wordt gedaan het gedrag van de leerling te beïnvloeden.</p> <p>Dit kan soms inhouden, dat er een disciplinaire maatregel getroffen moet worden passend bij het gedrag. Externe hulp kan worden ingeroepen</p>
<u>Fase 6</u>	<p>Verdere uitvoering en evaluatie gedragscontract</p> <p>Zie verder bij fase 3 van Richtlijn 1 (digi)pesten</p>

Richtlijn 2 bij diefstal Altijd ouders informeren (lees directie/ MT)	
<u>Fase 1</u>	<p>Gedragsinstructie Als de leerling betrapt wordt op diefstal door een personeelslid, wordt de leerling hier in ieder geval direct op aangesproken door het personeelslid die dit gedrag signaleert. Vervolgens wordt met directie verder overlegd.</p> <p>Het betrokken slachtoffer(s) meldt de dader zijn gevoelens over het incident. In beslagname Het door de leerling toegeëigende voorwerp wordt te allen tijde in beslag genomen door het personeelslid en afgegeven bij een directielid.</p> <p>Melding Er wordt direct melding gemaakt bij een directielid van de school. In overleg kan de leerling ook aan het desbetreffende directielid overgedragen worden.</p> <p>Informeren De ouders van <i>de betrokken leerling</i> worden <i>direct</i> op de hoogte gesteld van het incident. In overleg met directie wordt besloten wie de ouders inlicht</p> <p>Een notitie maken Het vergrijp wordt zo kort, concreet en helder mogelijk beschreven in ESIS onder het kopje Incident.</p>
<u>Fase 2</u>	<p>Aangifte Directie overlegt met het personeelslid die de leerling op het strafbaar feit heeft betrapt of aangifte bij de politie gewenst is.</p>
<u>Fase 3</u>	<p>Vervolgtraject</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informeren betrokkenen (b.v. gesprek met ouders). • Eventuele sancties (taakstraf, schorsen). • Eventuele regeling schade. • Wat te doen bij herhaald gedrag? Maatwerk.

Richtlijn 3 bij in het bezit zijn van verboden voorwerpen/middelen <i>Altijd ouders informeren (lees directie/ MT)</i>	
Fase 1	<p>Gedragsinstructie</p> <p>De school constateert dat een leerling in het bezit is van een verboden voorwerp of middelen. Hieronder vallen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorwerpen waarmee je een ander pijn kan doen of kan bedreigen (denk aan een mes, katapult, vuurwerk of pistool). • Verboden middelen, zoals alcohol, rookwaar of drugs. <p>De (vak)leerkracht zal het waar in beslag nemen en de leerling een corrigerende gedragsinstructie geven. Dit houdt de volgende stappen in:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maak contact. 2. Benoem adequaat gewenst gedrag. 3. Geef uitleg. 4. Versterk het gedrag in de gewenste richting. <p>Het betrokken slachtoffer(s) meldt de dader zijn gevoelens over het incident.</p>
Fase 2	<p>In beslagname</p> <p>Het verboden middel/voorwerp is in beslag genomen door de (vak)leerkracht of betreffende personeelslid en wordt afgegeven bij een MT Lid. Hij/zij neemt contact op met de ouders, die <i>direct</i> op de hoogte worden gesteld van het bezit.</p> <p>Rapportage</p> <p>Er wordt een rapportage van het incident door de (vak)leerkracht of betreffende personeelslid aangemaakt in de ESIS. Het MT maakt een registratie van de vervolgstappen.</p>
Fase 3	<p>Melding</p> <p>Afhankelijk van “de zwaarte” van het bezit en wat er door de leerling mee gedaan is, kan het directielid besluiten om aangifte te doen bij de politie.</p> <p>De directie neemt dan contact op met <i>de wijkagent (06-23667061/ 0900-8844)</i>. Met hem wordt overlegd wat de juiste weg is om te bewandelen.</p> <p>Ouders informeren</p> <p>Wanneer besloten wordt door de school (in overleg met de politie) een officiële melding te doen, dan wordt dit vooraf altijd eerst door de directie medegedeeld aan de ouders.</p>
Fase 4	<p>Inzetten contract (maatwerk)</p> <p>Wanneer dit een herhaal incident is, kan er worden over gegaan tot een schorsing of het inzetten van een gedragscontract (bijlage 1).</p> <p>Dit contract wordt in ESIS gezet, nadat het besproken is met leerling en ouder. Het MT is verantwoordelijk voor dit contract. De leerkracht gaat met dit contract aan het werk in de groep .</p> <p>Het MT is verantwoordelijk voor het bewaken van de gemaakte afspraken en de tussentijdse evaluatiemomenten van het contract.</p>
Fase 5	<p>Vervolg</p> <p>Wanneer blijkt dat een contract opgeheven kan worden, dan is dit een besluit van de directie.</p>

Richtlijn 4 bij beschadigen en/of vernielen van voorwerpen/materialen van anderen <i>Altijd ouders inschakelen (lees directie/ MT)</i>	
Fase 1	<p>Gedragsinstructie</p> <p>Leerlingen die voorwerpen/materialen beschadigen en/of vernielen van anderen worden hierop direct persoonlijk aangesproken door de leerkracht of medewerker van basisschool Jeroen. Afhankelijk van de situatie en de leerling gebeurt dit individueel of in klassenverband. De (vak)leerkracht zal de vernielde voorwerp(en) in beslag nemen en de leerling een corrigerende gedragsinstructie geven.</p> <p>Het betrokken slachtoffer(s) meldt de dader zijn gevoelens over het incident.</p> <p>Corrigerende gedragsinstructie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maak contact. 2. Benoem het inadequaat gedrag. 3. Benoem gewenst adequaat gedrag. 4. Benoem (indien nodig) het vervolgtraject.
Fase 2	<p>In beslagname</p> <p>Materiaal/voorwerp is opgemerkt of wordt in beslag genomen door de (vak)leerkracht en wordt afgegeven bij een directielid. Hij/zij neemt contact op met de ouders, die direct op de hoogte worden gesteld van het vernielen/beschadigen van voorwerp/materialen.</p>
Fase 3	<p>Rapportage</p> <p>Er wordt een rapportage door de leerkracht of betreffende personeelslid aangemaakt in ESIS. Hiervan wordt melding gemaakt bij dader en slachtoffer/betrokkenen.</p>
Fase 4	<p>Aangifte</p> <p>Afhankelijk van “de zwaarte” van het beschadigen/vernielen en wat er door de leerling meegedaan is, kan het directielid besluiten om aangifte te doen bij de politie. Er wordt contact opgenomen met <i>de wijkagent (06-23667061/ 0900-8844)</i>. Met hem wordt overlegd wat de juiste weg is om te bewandelen.</p> <p>Wanneer besloten wordt door de school (in overleg met de politie) een officiële melding te doen, dan wordt dit vooraf altijd eerst door de directie medegedeeld aan de ouders.</p>
Fase 5	<p>Vervolgtraject</p> <p>Informerende van betrokkenen en een gesprek voeren met de ouders van de betrokkenen.</p> <p>Eventueel schaderegeling in gang zetten; de verantwoordelijkheid ligt bij de ouders, school speelt een bemiddelende rol (dwingend). Er kan worden over gegaan tot schorsing.</p> <p>In ernstige gevallen van vernieling of beschadiging kan een aanmelding -door IB'er of directie- bij Bureau Halt (12- jeugdpreventie team) worden opgestart via de politie.</p>
Fase 6	<p>Evaluëren</p> <p>Evaluëren van het traject en onderhouden van handelingsadviezen onder regie van MT. Bij herhalen van gedragspatroon opstarten van gedragscontract door MT.</p>

Richtlijn 5 bij seksueel intimiderend/overschrijdend gedrag <i>Altijd ouders informeren bij kinderkzaken (lees directie/ MT)</i>	
Fase 1	<p>Melding</p> <p>Iedereen die een vermoeden heeft van een geval van seksuele intimidatie of seksueel misbruik van een leerling of personeelslid wordt geacht hiervan direct melding te maken bij een directielid van de school. Indien het directielid zelf verdacht wordt van seksuele intimidatie wordt de situatie bij de vertrouwenspersoon van de school of Lucas onderwijs gemeld.</p> <p>De contactpersoon van de school kan de melder bijstaan, adviseren en begeleiden.</p>
Fase 2	<p>In kaart brengen, feiten verzamelen, interne/externe consultatie, wegen en beslissen.</p> <p>Is er sprake van een vermoeden van seksuele intimidatie of seksueel misbruik van een leerling of tussen leerlingen op school, dan dient er eerst goed onderzoek te worden gedaan.</p> <p>(N.B. Wanneer er een vermoeden van seksueel misbruik/mishandeling is in de thuissituatie dan worden de vijf verplichte stappen van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling toegepast).</p> <p>De signalen worden in kaart gebracht. Afhankelijk van de situatie, na overleg met MT/ IB/SMW en (indien nodig) na raadpleging CJG, Veilig Thuis of letseldeskundige, gaat de verantwoordelijke leerkracht (schrappen: van de dader) in gesprek met de dader en het vermeende slachtoffer en worden de zorgen besproken. Van belang hierbij is dat het gaat om een feitelijk gesprek: wie, wat, waar, wanneer, wie waren er bij ed.</p> <p>De betreffende leerkracht zoekt contact met de verantwoordelijke IB'er om de status van het incident goed op waarde te schatten. Wanneer er na grondig onderzoek door de leerkracht en IB'er sprake is van een werkelijke klacht, dan zal de leerkracht de vervolgactie met de directie kortsluiten. De taken en verantwoordelijkheden worden goed doorgesproken en vastgelegd.</p> <p>In het geval dat er kinderen betrokken zijn bij de melding dan worden ouders zo (spoedig) mogelijk ingelicht/betrokken.</p>
Fase 3	<p>Rol Intern Begeleider</p> <p>De directie wijst een onafhankelijke IB'er aan, die alle acties die uit deze melding voortkomen, volgt, coördineert en in de ESIS noteert in een zorgdossier. De IB-er kan voor consult betreffende vervolgacties zo nodig contact opnemen met CJG, Veilig Thuis, Politie, SMW (+).</p>
Fase 4	<p>Melding politie</p> <p>Er wordt –indien nodig- door de directie direct contact opgenomen met de (zeden)politie.</p>
Fase 5	<p>Ouders inlichten</p> <p>Zodra er sprake is van een serieus vermoeden van seksuele intimidatie of seksueel misbruik van de leerling, wordt de verantwoordelijke ouder/verzorger van de betrokken leerling ingelicht door de directie en/of de politie. Op dat moment wordt tevens de aangeklaagde ingelicht door de directie en/of de politie. Is de aangeklaagde minderjarig dan wordt ook de verantwoordelijke ouder/verzorger</p>

	ingelicht. Slechts in overleg met de politie kan het informeren van de aangeklaagde achterwege blijven.
<u>Fase 6</u>	<p>Onderzoek</p> <p>In overleg met de directie stelt de politie een onderzoek in naar de gemelde situatie. Gedurende het onderzoek draagt de IB'er zorg voor behartiging van zowel de klager als de aangeklaagde. In deze fase probeert de IB'er de schade voor betrokkenen zoveel mogelijk te beperken.</p>
<u>Fase 7</u>	<p>Maatregelen</p> <p>De IB'er zorgt dat de leerling goed begeleid wordt en treft, indien noodzakelijk, maatregelen ter voorkoming van verdere seksuele intimidatie. In overleg met de politie wordt beoordeeld of het noodzakelijk is om contact op te nemen met de huisarts over medische richtlijnen.</p> <p>De IB'er voert tevens overleg met de directie over de noodzaak van de te nemen maatregelen. Maatregelen als schorsing of verwijdering mogen niet op de uitkomst van het onderzoek vooruit lopen.</p>
<u>Fase 8</u>	<p>Opvang dader</p> <p>Wanneer het een leerling betreft die wordt aangeklaagd draagt de IB'er van de school in overleg met de directie en de ouders zorg voor opvang van de leerling.</p>
<u>Fase 9</u>	<p>Termijn onderzoek</p> <p>Het onderzoek naar de gemelde situatie door de IB'er wordt binnen 2 weken na de melding afgerond. Is deze termijn niet haalbaar, dan overlegt de IB'er met de directie. De directie informeert alle betrokkenen m.b.t. het overschrijden van de termijn.</p>
<u>Fase 10</u>	<p>Besluit directie</p> <p>Binnen een week na ontvangst van het onderzoeksrapport van de IB'er neemt de directie een besluit over de te nemen stappen</p>
<u>Fase 11</u>	<p>Oordeel</p> <p>Wanneer er na het oordeel van de directie sprake is geweest van seksuele intimidatie of misbruik van een leerling door een medewerker, kan afhankelijk van de ernst van de gebeurtenis, de directie overgaan tot disciplinaire maatregelen of beëindiging van het dienstverband.</p> <p>Wanneer er na het oordeel van de directie sprake is geweest van seksuele intimidatie of misbruik van een leerling door een medeleerling, kan afhankelijk van de ernst van de gebeurtenis, de directie overgaan tot disciplinaire maatregelen als schorsing of verwijdering.</p>

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

De school handelt volgens de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Professionals zijn verplicht deze meldcode te gebruiken. De meldcode bevat een stappenplan. Dit stappenplan leidt de beroepskracht stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat hij eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding. Belangrijk is dat kinderen en hun ouders worden geholpen en de meldcode is een instrument dat hierbij kan helpen.

- Stap 1: In kaart brengen van signalen.
- Stap 2: Overleggen met een collega. En eventueel raadplegen van Veilig thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling of een deskundige op het gebied van letselduiding.
- Stap 3: Gesprek met de betrokkene(n).
- Stap 4: Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. En bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen.
- Stap 5: Beslissen over zelf hulp organiseren of melden.

Onaanvaardbaar gedrag vanuit ouders/verzorgers en derden

Wanneer een ouder/verzorger of derde (externe) onaanvaardbaar gedrag vertoont op het terrein van de school (dit kan dus ook op het schoolplein zijn) heeft dit vaak een grote impact. Het is daarom belangrijk vast te leggen hoe we op dat moment handelen.

Richtlijn 6 bij (non)verbaal onaanvaardbaar gedrag door ouders/verzorgers of derden (externen)	
Fase 1	Gedragsinstructie Ouder(s)/verzorger(s) en derden/externen die (non) verbaal en/of fysiek onaanvaardbaar gedrag vertonen in de vorm van schelden, (be)dreigen, vloeken, vernederen, racisme/discriminatie of seksueel provocatieve uitingen worden hierop direct persoonlijk aangesproken en begrensd. Er wordt benadrukt dat het gedrag niet in het belang van onze leerlingen is en niet geaccepteerd wordt op basisschool Jeroen. <i>Het bestuur wordt op de hoogte gesteld.</i>
Fase 2	Consequentie <i>Zorg dat iemand in de buurt is.</i> Het contactmoment wordt afgebroken en er wordt – indien nodig- gemeld dat er aangifte wordt gedaan bij de politie. De betreffende ouder(s)/verzorger(s) en derden worden verzocht de school te verlaten en worden uitgeleide gedaan. Wanneer de situatie te bedreigend is, stap dan uit de situatie en bel 112 .
Fase 3	Aangifte De desbetreffende medewerker doet samen met een MT-lid aangifte bij de politie.
Fase 4	Melding De desbetreffende medewerker of directielid maakt een verslag en hangt dit –indien mogelijk- aan ESIS bij de betreffende leerling.
Fase 5	Nazorg Het MT zorgt dat er voldoende nazorg is geregeld voor de medewerker.
Fase 6	Nabespreking incident Het MT spreekt met alle betrokkenen en specialisten op dit gebied het incident na en denken na over te nemen interventies of richtlijnen om herhaling te voorkomen.

3. Procedure schorsing en verwijdering

RICHTLIJNEN SCHORSING , VERWIJDERING Lucas Onderwijs

De redenen voor schorsing en de daarbij behorende procedure staan vermeld in de Kaderregeling Toelating, Schorsing en Verwijdering. Dit is slechts een beknopte samenvatting, die steeds tezamen met de uitgebreidere en volledige kaderregeling toelating, schorsing en verwijdering gebruikt dient te worden.

In het kort zijn in geval van schorsing de volgende punten van belang:

1. Schorsing vindt plaats door de directeur van de school wanneer sprake is van de in de kaderregeling omschreven gronden.
2. Schorsing kan voor ten hoogste één week (5 schooldagen).
3. Voordat het besluit tot schorsing wordt genomen, worden de ouders/verzorgers van de leerling uitgenodigd voor een gesprek betreffende de schorsing, tenzij de ernst van de zaak en de tijd die dit overleg met zich meebrengt dit niet toelaat. In dit laatste geval kan direct worden geschorst en worden de ouders/verzorgers daarna uitgenodigd voor een gesprek.
4. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk en met redenen omkleed aan de ouders medegedeeld. De schorsing moet in verhouding staan tot de ernst van de misdraging.
5. De school zorgt ervoor dat de leerling geen achterstand oploopt, bijvoorbeeld door het verschaffen van huiswerk.
6. De school stelt het bevoegd gezag(= clusterdirecteur) in kennis van de schorsing.
7. Bij schorsing van langer dan 1 dag stelt de school naast het bevoegd gezag, ook de Inspectie van het Onderwijs (eigen inlog pagina) en de afdeling Leerplicht van de gemeente schriftelijk met opgave van redenen in kennis.

In het kort zijn in geval van verwijdering de volgende punten van belang:

Het besluit om een leerling te verwijderen, wordt genomen door het bevoegd gezag van de school. (Bij Lucas Onderwijs is dat de clusterdirecteur) De school dient hiervoor een met redenen omkleed verzoek in bij het bevoegd gezag (= clusterdirecteur). Er moet in beginsel sprake zijn van ernstig wangedrag van de leerling of van ouder(s)/verzorger(s).

1. Het bevoegd gezag van de school (=clusterdirecteur) kan besluiten tot verwijdering van een leerling. Voordat een besluit daarover genomen wordt, moet het bevoegd gezag (=clusterdirecteur) de ouders/verzorgers in de gelegenheid stellen om gehoord te worden.
2. Het besluit tot verwijdering van een leerling, dat door het bestuur wordt genomen, moet schriftelijk en met opgave van redenen aan de ouders/verzorgers worden meegedeeld. Ook moet dit schriftelijk gemeld worden bij de inspectie en de leerplichtambtenaar (dit doet Marjolijn Kors).
3. Definitieve verwijdering van een leerling kan pas plaatsvinden als het bevoegd gezag van de school (bij Lucas Onderwijs doet de school dit) aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes gezocht heeft naar een andere school die bereid is de leerling toe te laten.
4. Het besluit tot definitieve verwijdering dat door het bestuur wordt genomen, moet schriftelijk en met opgave van redenen aan de ouders/verzorgers worden meegedeeld. In de brief aan de ouders dient melding te worden gemaakt van de mogelijkheid om binnen 6 weken na dagtekening van het besluit hiertegen bezwaar te maken bij het bevoegd gezag. Ook moet dit schriftelijk gemeld worden bij de inspectie en de leerplichtambtenaar (door Marjolijn Kors).

De 'kaderregeling toelating, schorsing en verwijdering' is terug te vinden op het intranet van Lucas Onderwijs.

Hoe ontwikkelen kinderen zich sociaal-emotioneel?

Voor de diverse leeftijdsgroepen groep 1-2, groep 3-4, groep 5-6 en groep 7-8 geven we een korte schets van de ontwikkeling van kinderen: ontwikkeling/rijping, kritische momenten in de ontwikkeling, risico's.

Zowel de gesignaleerde kansen als de risico's zijn indicaties voor de wenselijkheid om de betreffende aspecten een plaats te geven in het onderwijsprogramma.

De ontwikkelschetsen zijn in feite profielschetsen van het gemiddelde van een bepaalde leeftijdsgroep. Daardoor is de gebruikswaarde beperkt. In de praktijk vragen deze profielschetsen om nadere invulling en differentiatie, omdat kinderen nu eenmaal grote verschillen vertonen: rijping, leeftijd, milieu.

Naarmate de kinderen ouder worden, zien we deze verschillen vaak toenemen.

Meer specifieke informatie krijgt u door de achtergronden van ieder kind te leren kennen. En door de ontwikkeling van de kinderen op dit terrein goed te volgen, bijvoorbeeld met een leerlingvolgsysteem. (Wij gebruiken de **SCOL**).

Welke leerlijnen kan ik daaraan ontleen?

De leerlijnen laten zien wat er van en door kinderen in een bepaalde leeftijdsgroep wordt verwacht. Het is aan scholen te bepalen welke aanpassingen gewenst zijn, gelet op de eigen schoolpopulatie en de sociaal-emotionele problematiek in school en in de gezinnen.

Het toeschrijven van doelen aan bepaalde leeftijdsgroepen betekent niet dat andere groepen daar niet mee bezig zouden kunnen zijn. Wat in eerdere leeftijdsgroepen is geleerd, klinkt vaak in geïntegreerde vorm door in doelen/activiteiten van latere leeftijdsgroepen.

De leerlijnen zijn rechtstreeks afgeleid van de kerndoelen: leergebied-overstijgende kerndoelen (zelfbeeld en sociaal gedrag) en de kerndoelen voor gezond en redzaam gedrag en samenleving (groepen). Daardoor zijn ze op een tamelijk globaal niveau geformuleerd.

Om ze wat meer duidelijkheid te geven, zijn ze nader gespecificeerd in vragen uit de belevingswereld van kinderen/jongeren.

Bij deze leerlijnen is het terrein sociaal-emotionele ontwikkeling verdeeld in:

- Zelfvertrouwen
Bevorderen van het zelfvertrouwen en de sociale weerbaarheid (zelfbeeld, zelfbewuste houding).
- Gevoelens, wensen en opvattingen
Leren omgaan met gevoelens, wensen en opvattingen van jezelf en anderen (positieve en negatieve gevoelens, seksuele gevoelens, rolneming en rolgedrag, vooroordelen en discriminatie).
- Sociale vaardigheden en relaties
Ontwikkelen van sociale vaardigheden (samenwerken, omgaan met conflicten) en relaties (vriendschap, verliefdheid, liefde).

Zelfvertrouwen

4 - 6 jaar Ontdekken dat iedereen uniek is.

Hoe zie je eruit? Hoe weten anderen dat jij het bent? Waaraan herken je anderen? Waarin lijk je op anderen, of juist niet? Wat is speciaal aan jou en anderen? Wat is gelijk? Waar hou je van? En anderen? Wat vind je leuk of fijn? Wat zijn je hobby's? Van wie hou je of wie vind je aardig? Wie zijn je vriendjes? Waarom vind je iemand eigenlijk aardig? Wat vinden anderen aardig aan jou?

6 - 8 jaar Ontdekken de eigen mogelijkheden, kenmerken, wensen, gevoelens, beperkingen en voorkeuren.

Hoe weten anderen dat jij het bent? Waaraan kunnen ze je herkennen? Waarin lijk je op anderen, of juist niet? Wat is er speciaal aan jou en anderen? Wat is hetzelfde? Hoe voelt het dat je anders bent dan anderen? Waarin lijken mensen op elkaar? Wat vind je fijn, waaraan heb je een hekel? Wat zijn je hobby's? Wat kun je al? Wat kun je (nog) niet, maar wil je wel graag? Hoe kun je dat bereiken? Wat mag je (nog) niet, maar wil je wel? Hoe kan dat veranderen? Van wie houd je of wie vind je aardig? Waarom vind je iemand aardig? Wat vinden anderen aardig aan jou?

8 - 10 jaar Ontdekken dat veel eigenschappen en vaardigheden niet vastliggen, maar ontwikkeld kunnen worden en ontwikkelen een zelfbewuste houding.

Hoe ben je veranderd sinds je een baby en peuter was? Waardoor ontstaan die veranderingen? Wat kun je nu wel, wat je eerder niet kon? Hoe voelt het als je iets gedaan hebt wat nieuw voor je was of heel moeilijk?

Hoe kun je gevoelens van verlegenheid en onzekerheid steeds meer de baas worden?

Kun je op een zelfbewuste manier verzoeken doen en weigeren, complimenten geven en aannemen, kritiek geven en ontvangen?

10 - 12 jaar Ontdekken dat veel eigenschappen en vaardigheden niet vastliggen, maar ontwikkeld kunnen worden en ontwikkelen een zelfbewuste houding.

Wat vind je van de veranderingen die er in en aan jouw lichaam en dat van anderen optreden? Verlopen die veranderingen bij jou hetzelfde of anders dan bij je vrienden?

Wie en wat is belangrijk voor je? Waar ben je goed in? Waar maak je je zorgen over? Wat zijn je toekomstverwachtingen? Maak je je zorgen over je toekomst? Wat kun je daaraan veranderen?

Kun je op een zelfbewuste manier verzoeken doen en weigeren, complimenten geven en aannemen, kritiek geven en ontvangen? Waar ben je al verantwoordelijk voor? Wat vind je daarvan?

Gevoelens, wensen en opvattingen

4 - 6 jaar

- Gaan bewust om met gevoelens, wensen en opvattingen en kunnen deze voor anderen begrijpelijk uiten.
- Staan open voor gevoelens, wensen en opvattingen van anderen.
- Ontdekken dat er verschillen in opvattingen bestaan.
- Zien in dat thuis, op school en op straat verschillende regels nodig zijn.

Wat maakt je blij of verdrietig? Wat doe je als je geplaagd wordt? Hoe voel je je als iemand dood gaat? Wat kun je doen om je weer beter te voelen? Waarom wordt je wel eens boos? Wanneer ben je flink en durf je wel en wanneer ben je bang? Wie kan je dan helpen? Wat doe je als je alleen voelt? Wat doe je als niemand je aardig vindt? Wat doe je als je geen vriend(innet)je hebt? Hoe kun je vriend(innet)jes maken?

Wat vind jij mooi/lelijk, fijn/vervelend, lekker/vies, gewoon/raar, goed/slecht? En wat vinden anderen? Welke regels gelden er thuis, op school, op straat? Welke verschillen zijn er en wat is de zin van die regels?

6 - 8 jaar

- Gaan bewust om met gevoelens, wensen en opvattingen en kunnen deze voor anderen begrijpelijk uiten.
- Staan open voor gevoelens, wensen en opvattingen van anderen.
- Kunnen zich inleven in gevoelens, wensen en opvattingen van anderen.
- Zien in dat regels door mensen zijn bedacht en ook door mensen kunnen worden veranderd of afgeschaft.

Wanneer was je boos, verdrietig of juist blij? Wanneer was je verlegen of onhandig? Wanneer ben je flink en durf je iets wel en wanneer juist niet?

Hoe kun je weten hoe iemand zich voelt? Hoe weten anderen hoe jij je voelt? Waaraan kun je dat zien of horen? Hoe kun je dat vragen? Hoe kun je iemand blij of juist boos maken?

Wat vind jij mooi/lelijk, fijn/vervelend, lekker/vies, gewoon/raar, goed/slecht? Hoe kun je te weten komen wat anderen vinden? Wat wil je wel of niet en waarom? Hoe kun je weten wat anderen willen? Welke regels ken je? Door wie zijn die regels bedacht en waarom? Worden regels wel eens veranderd of afgeschaft en waarom?

8 - 10 jaar

- Gaan bewust om met gevoelens, wensen en opvattingen en kunnen deze voor anderen begrijpelijk uiten.
- Kunnen zich inleven in gevoelens, wensen en opvattingen van anderen.
- Houden rekening met de ander en staan open voor de opvattingen van anderen.
- Onderkennen vooroordelen en discriminatie.
- Ontdekken de relatie tussen rol en verwachtingspatroon en de wijzigingen in beide onder invloed van tijd en (sub)cultuur.

Hoe voel je je als je iemand verliest die veel voor je betekent (door verhuizing, dood, ruzie en dergelijke)? Wie kan je helpen? Wat kun je doen om dat verdriet beter aan te kunnen? Wie kun je in vertrouwen nemen als je een vervelend geheim hebt, ergens heel erg bang voor bent of als iemand je pijn probeert te doen?

Hoe kun je rekening houden met anderen? Wat kun je doen als je jaloers bent? Hoe kun je gevoelens, wensen en opvattingen uiten? Helpt het als je je gevoelens, wensen en opvattingen uit? Wanneer voel je je verlegen, onzeker, eenzaam, in de steek gelaten? Wat kun je daar aan doen? Hoe kun je anderen helpen die daar last van hebben?

Hoe denk je over mensen die anders zijn dan jij of die je niet goed kent? Hoe anders zijn ze en waarin

zijn ze gelijk? Wordt het beeld dat je van anderen hebt soms ook bepaald door vooroordelen en hoe ontstaan die? Hoe kun je dat beeld eerlijker maken?

Gedraag je je hetzelfde tegenover je vader, moeder, juf, meester, broer, zus, vriend, bakker, enzovoort? Hoe komt dat en wat vind je daarvan? Gedragen meisjes zich in bepaalde situaties anders dan jongens? Wat vind je daarvan? Is het nu anders dan vroeger? Is het overal zo?

10 - 12 jaar

- Gaan bewust om met gevoelens, wensen en opvattingen en kunnen deze voor anderen begrijpelijk uiten.
- Houden rekening met de ander en staan open voor de opvattingen van anderen.
- Houden rekening met verschillen en overeenkomsten tussen etnische groepen.
- Noemen uitingsvormen van discriminatie en weten waardoor discriminatie kan ontstaan.
- Zien in hoe sekse-rollen ontstaan en worden aangeleerd.

Wanneer voel je je goed, sterk, vol zelfvertrouwen, humeurig, onzeker, verliefd, (on)aantrekkelijk, verlegen? Wat kun je doen om jezelf te helpen? Hoe kun je anderen helpen? Wie kun je om hulp vragen als je met problemen rondloopt? Hoe kun je rekening houden met anderen? Hoe kun je vriendschappen in stand houden en versterken? Wat kun je doen als je je buitengesloten voelt? Zijn je houding en je gevoelens ten opzichte van meisjes of jongens aan het veranderen? Hoe komt dat?

Hoe kun je andere mensen leren kennen en begrijpen? Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen mensen uit verschillende etnische groepen? Hoe kun je daarmee rekening houden? Kun je voorbeelden geven van discriminatie en hoe zou dat ontstaan kunnen zijn?

Hoe komt het dat meisjes/vrouwen zich in bepaalde situaties anders gedragen dan jongens/mannen?

Sociale vaardigheden en relaties

4 - 6 jaar

- Zien in hoe conflictsituaties in de eigen omgeving ontstaan en welke oplossingen mogelijk zijn.
- Ervaren dat mensen in een groep van elkaar afhankelijk zijn en elkaar nodig hebben.
- Kennen verschillende leefvormen.

Heb je wel eens ruzie? Waarom? Wat voel je of denk je dan? Hoe kun je zo'n ruzie weer goed maken? Wat voel je en doe je als je ziet dat anderen ruzie maken?

Hoe kun je samenwerken? Wat moet je dan afspreken? Waarom heb je elkaar nodig? Kun je opkomen voor jezelf?

6 - 8 jaar

- Zien in hoe conflictsituaties in de eigen omgeving ontstaan en welke oplossingen mogelijk zijn.
- Zien in dat conflicten veroorzaakt worden door tegenstellingen in belangen, opvattingen en gevoelens.
- Ontdekken dat iedereen deel uitmaakt van verschillende groepen waarin verschillende rollen worden vervuld.

Heb je wel eens ruzie en waarom? Waar gaan ruzies over? Hoe kun je zo'n ruzie oplossen? Is ruzie ook wel eens ergens goed voor? Kun je ruzie voorkomen en hoe?

Pest je wel eens en waarom? Word je wel eens gepest en waarom? Hoe voel je je als je gepest wordt.

Wat doe je als je ziet dat er gepest wordt? Waar hoor je bij?

Hoe gedraag je je in verschillende situaties?

8 - 10 jaar

- Kunnen omgaan met conflictsituaties in de eigen omgeving door voor alle partijen passende oplossingen te vinden.
- Kunnen samenwerken in een groep.

Hoe kun je meningsverschillen en belangentegenstellingen oplossen op een voor alle partijen aanvaardbare manier? Hoe kun je conflictsituaties oplossen die zijn ontstaan door negatieve gevoelens (jaloerie, afkeer, enzovoort)?

Kun je bij het samenwerken in een groep taken verdelen en uitvoeren, afspraken maken en nakomen, hulp vragen en accepteren?

10 - 12 jaar

- Kunnen omgaan met conflictsituaties in de eigen omgeving door voor alle partijen passende oplossingen te vinden.
- Kunnen samenwerken in een groep.
- Geven van de diverse leefeenheden kenmerken, overeenkomsten en verschillen aan.

Kun je conflictsituaties in je eigen omgeving oplossen op een voor alle partijen aanvaardbare manier?

Kun je bij het uitvoeren van taken in een groep plannen maken en de uitvoering organiseren?

Welke leefeenheden ken je? Wat zijn daarvan de kenmerken en in welk opzicht lijken ze op elkaar of zijn ze verschillend?

Bijlage II Gedragscontract: maatwerk

Omdat in korte tijd een aantal keren wangedrag (herhaaldelijk verstoring van de werksfeer en/ of verbaal/fysiek geweld naar klasgenoten en leerkrachten) heeft laten zien, wordt dit contract opgesteld.

Dit contract richt zich op de volgende gedragsafspraken uit het gedragsprotocol van Basisschool Jeroen.

AFSPRAKEN voor gedrag:

- Ik luister naar mijn leerkrachten en ik doe wat leerkrachten van mij vragen. Als ik aangesproken word op mijn gedrag reageer ik beleefd.
- Ik laat mijn klasgenoten met rust. Ik scheld, dreig, schop of sla ze niet en ik blijf van hun spullen af.

Als zich niet aan één van deze afspraken houdt, dan richt dit contract zich op de volgende maatregelen:

Stap 1

De eerste overtreding wordt bestraft met 1 dag schorsing

Stap 2

De tweede overtreding wordt bestraft met 1- 2 dagen schorsing.

Stap 3-4

De derde overtreding wordt bestraft met 1- 2 dagen schorsing.

Bij een schorsing krijgt werk mee naar huis. Dit dient hij/zij te maken en mee terug te nemen naar school na zijn/haar schorsing.

De ouder wordt telefonisch en schriftelijk op de hoogte gebracht als deze maatregel wordt uitgesproken.

Dit contract gaat in op

Handtekening ouder(s)/verzorger(s):

Handtekening namens basisschool Jeroen:

Bijlage III = Laatste kans contract
OPTIE: kan ook anders (maatwerk)

AFSPRAKEN voor gedrag:

- Ik luister naar mijn leerkrachten en ik doe wat mij gevraagd wordt. Als ik aangesproken wordt op mijn gedrag, reageer ik beleefd. Ik blijf op school.
- Ik laat mijn klasgenoten met rust. Ik scheld, dreig, pest, schop of sla ze niet en ik blijf van hun spullen af.

Als zich niet aan één van deze afspraken houdt, dan heeft dit de volgende consequenties (Richtlijn 5 van item 3.3 uit het gedragsprotocol van basisschool Jeroen):

Stap 1

De eerste overtreding wordt bestraft met 1 dag schorsing.

Stap 2

De tweede overtreding wordt bestraft met 1 of 2 dagen schorsing.

stap 3

De derde overtreding wordt bestraft met 1 of 2 dagen schorsing.

Stap 4

De vierde overtreding wordt bestraft met verzoek tot verwijdering van school. Dit wordt bij het bestuur en bij de leerplichtambtenaar gemeld.

Binnen leerjaar groep 8 staan er een aantal bijzondere activiteiten gepland. Basisschool Jeroen behoudt zich het recht voor om, los van bovengenoemde stappen, uit te sluiten van deze activiteiten als wij denken dat de veiligheid van de kinderen of leerkrachten of de rust binnen de groep in het geding is.

Deze afspraken gaan in op

Handtekening ouder(s)/verzorger(s)

Handtekening namens basisschool Jeroen
